

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل
چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن»
(اعاده شده از شورای نگهبان (۲))

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۴۳

شماره چاپ:

۴۵۳

تاریخ چاپ:

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات
حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۳۶۳

تاریخ انتشار:

۱۳۹۹/۱۰/۲۲

مقدمه

طرح اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، مصوب ۱۳۹۹/۸/۲۵ مجلس، برای بار دوم، توسط شورای نگهبان به جهت داشتن ابهام و مغایرت با شرع، مورد ایراد قرار گرفته است. در این گزارش مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱ کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مجلس، از حیث رفع یا عدم رفع ایرادات شورای نگهبان، بررسی می‌شود.

بررسی مصوبه کمیسیون از حیث رفع ایرادات شورای نگهبان

۱. بند «۱» نظر مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۳ شورای نگهبان، ماده (۷) مصوبه مجلس را مبهم دانسته است؛ زیرا مشخص نیست کل بند «الف» ماده (۷) حذف شده است یا صدر این بند و همچنین منظور از جزء «۱» ماده (۷) که در مصوبه مجلس، حذف شده است، روشن نیست. کمیسیون جهت رفع این اشکال شورای نگهبان، صدر بند «الف» و جزء «۱» بند «الف» ماده (۷) موضوع ماده (۲) طرح^۱ را حذف کرده است. این بدین معناست که ذیل بند «الف» یعنی عبارت «ترکیب اعضاء، وظایف و اختیارات هیئت و دبیرخانه آن به شرح زیر است»، باقی می‌ماند. در این صورت باید این عبارت، ویرایش شود؛ زیرا، عنوان هیات مشخص نیست و باید بر عنوان آن، یعنی «هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار» تصریح شود. همچنین جهت جلوگیری از هرگونه ابهام لازم است به بخش حذف شده در ماده تصریح شود و در نتیجه، پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی مصوبه اصلاحی کمیسیون به نحو زیر اصلاح گردد:

در بند «الف» ماده (۷) عبارت «به منظور توسعه فعالیت بخش‌های غیردولتی در اقتصاد ملی، توانمندسازی و رفع محدودیت از فعالیت این بخش‌ها در عرصه‌های اقتصادی و تسهیل سرمایه‌گذاری در کشور، هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود. ترکیب اعضاء، وظایف و اختیارات هیأت و دبیرخانه آن به شرح زیر است: ۱- ترکیب اعضا: ...»

۱. «الف- به منظور توسعه فعالیت بخش‌های غیردولتی در اقتصاد ملی، توانمندسازی و رفع محدودیت از فعالیت این بخش‌ها در عرصه‌های اقتصادی و تسهیل سرمایه‌گذاری در کشور، هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود. ترکیب اعضاء، وظایف و اختیارات هیأت و دبیرخانه آن به شرح زیر است: ۱- ترکیب اعضا: ...»

۲. بند «۲» نظر مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۳ شورای نگهبان، تبصره «۲» ماده (۷) را واجد ایراد دانسته است؛ زیرا از منظر شورای نگهبان، واگذاری صدور حکم مجازات به شورای رقابت، با توجه به ترکیب و شرایط اعضای آن شورا، خلاف موازین شرع است. توضیح آنکه، طبق فراز دوم تبصره «۲» مزبور، امتناع از پذیرش مدارک و درخواست مجوز و تأخیر بیش از ظرف زمانی تعیین شده در درگاه مذکور در صدور مجوز، مصداق «اخلال در رقابت» موضوع ماده (۴۵) این قانون است و شورای رقابت موظف است به شکایت ذی نفع رسیدگی و بالاترین مقام مسئول دستگاه مربوطه را به مجازات تعیین شده در بند «۱۲» ماده (۶۱) این قانون محکوم کند. ترکیب و شرایط اعضای شورای رقابت، به ترتیب در بندهای «الف» و «ب» ماده (۵۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی آمده است. دو نفر از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب و حکم رئیس قوه قضائیه، عضو شورای رقابت هستند لذا از این جهت که رسیدگی به مقوله «اخلال در رقابت» و تعیین مجازات برای آن به موجب تبصره «۲» مزبور در صلاحیت شورای رقابت قرار گرفته است، با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است.

کمیسیون جهت رفع این اشکال شورای نگهبان، در فراز دوم تبصره «۲» ماده (۷)، عبارت «و شورای رقابت موظف است به شکایت ذی نفع رسیدگی و بالاترین مقام مسئول دستگاه مربوطه را به مجازات تعیین شده در بند «۱۲» ماده (۶۱) این قانون محکوم کند.» را حذف کرده است. با اصلاح انجام شده ظاهراً ایراد شورای نگهبان رفع شده است.^۱

۳. بر اساس رویه فقهی شورای نگهبان، کارگزاران حکومتی که دارای صلاحیت مهمی هستند، باید دارای شرایط وثاقت و امانت باشند. لذا لازم است به بند «ب» ماده (۵۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، داشتن وثاقت و امانت نیز به عنوان شرایط عضویت در شورای رقابت اضافه شود.

نتیجه گیری

به نظر می‌رسد مصوبه کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی ابهام موضوع بند «۱» نظر شورای نگهبان را رفع کرده است با این وجود جهت رفع هرگونه ابهام احتمالی پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در آیین نامه داخلی مصوبه اصلاحی کمیسیون به نحو زیر اصلاح گردد:

در بند «الف» ماده (۷) عبارت «به منظور توسعه فعالیت بخش‌های غیردولتی در اقتصاد ملی، توانمندسازی و رفع محدودیت از فعالیت این بخش‌ها در عرصه‌های اقتصادی و تسهیل سرمایه‌گذاری در کشور» و جزء (۱) بند (الف) ماده (۷) موضوع ماده (۲) طرح حذف شد.

در خصوص ایراد بند «۲» این شورا با حذف عبارت مورد ایراد، ظاهراً نظر شورای نگهبان تأمین شده است. با این وجود، نظر به رویه فقهی شورای نگهبان و از آنجاکه در شرایط اعضای شورای رقابت، شرط وثاقت و امانت قید نشده است، ممکن است مجدداً با ایراد شورای نگهبان مواجه گردد؛ لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در آیین نامه داخلی، به بند «ب» ماده (۵۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، داشتن وثاقت و امانت نیز به عنوان شرایط عضویت در شورای رقابت اضافه شود.

۱. به نظر، در صورتی که این ایراد شرعی شورای نگهبان را وارد بدانیم، این ایراد به ماده (۶۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی نیز وارد است که در این حالت، اصلاح کمیسیون رافع ایراد نخواهد بود؛ زیرا بر اساس ذیل ماده (۵۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، کماکان شورای رقابت مرجع رسیدگی کننده به مصادیق ماده (۶۱) این قانون است که مشتمل بر رسیدگی به مصداق «اخلال در رقابت» موضوع ماده (۴۵) نیز می‌شود و اصلاح صورت گرفته تغییری در صلاحیت شورا و ترکیب و شرایط اعضای آن نمی‌دهد.